ÉDOUARD SCHURÉ

EGYPTIN MYSTEERIOT

(HERMES)

MYSTICA

ÉDOUARD SCHURÉ

EGYPTIN MYSTEERIOT

(HERMES)

Tekijän luvalla suomennettu

93:nnesta ranskalaisesta painoksesta

MYSTICA

RITUAALIEN SUVEREENIN
SUURKOLLEGION KIRJASTO
2022

HELSINKI, 1930
KESKUSKIRJAPAINO

EGYPTIN MYSTEERIOT (HERMES)

Oi, sokea sielu! Ota aseeksesi mysteerioiden soihtu, niin ajallisessa yössä löydät loistavan kaksoisolentosi, taivaallisen henkesi! Seuraa tätä jumalaista opasta, ja olkoon se suojelusenkelisi, sillä hänellä on sekä menneitten että tulevien elämiesi avain!

Vetoumus vihityille (*Kuolleitten kirjan* mukaan).

Kuunnelkaa sisäistä minäänne ja katselkaa avaruuden ja ajan loppumattomuuteen! Siellä kaikuvat tähtien laulu, lukujen ääni ja sfäärien harmonia.

Jokainen aurinko on Jumalan ajatus, ja jokainen planeetta on tämän ajatuksen yksi muoto. Oppiaksenne tuntemaan Jumalan ajatuksen, oi sielut, laskeudutte ja nousette vaivalloisesti seitsemän planeetan ja niiden seitsemän taivaan tietä.

Mitä tähdet tekevät? Mitä numerot sanovat? Mitä sfäärit jylisevät? — Oi, kadotetut tai pelastetut sielut! Ne kertovat, ne laulavat, ne jylisevät — omia kohtaloitanne.

Katkelma (Hermeksen mukaan).

I.

SFINKSI

Babyloniaa, tuota tyranniuden salakähmäistä metropolia vastassa, oli Egypti, antiikkisen maailman pyhän tieteen todellinen linnoitus, sen kuuluisimpien profeettojen koulu ja ihmiskunnan arvokkainten perinnäistapojen suojapaikka ja kehto. Suunnattomien kaivausten, noiden ihmeteltävien töiden avulla olemme oppineet nykyään tuntemaan Egyptin kansaa paremmin kuin mitään muuta sivistyskansaa ennen kreikkalaisia, sillä se avaa meille kivisivuille kirjoitetun historiansa [1]).

Sen muistomerkit puhdistetaan sorasta, sen hieroglyfejä selitetään; mutta emme kuitenkaan ole vielä päässeet tunkeutumaan sen ajatuksen syvimpään salaisuuteen. Tämä salaisuus on sen

[1]) Champollion, l'Égypte sous les Pharaons; Bunsen, Aegyptische Alterthümer; Lepsius, Denkmaeler; Paul Pierret, le Livre des morts; François Lenormant, Histoire des peuples de l'Orient; Maspéro, Histoire ancienne des peuples de l'Orient, j.n.e.

pappien okkultinen oppi. Tämä oppi, jota tieteellisesti harjoitettiin temppeleissä, varovaisesti mysteerioihin kätkettynä, selittää meille samalla kertaa Egyptin sielun, sen politiikan salaisuuden ja sen johtavan aseman maailmanhistoriassa.

Historioitsijamme puhuvat faaraoista samassa äänilajissa kuin Niiniven ja Babylonian tyranneista. Heidän mielestään Egypti on ehdoton ja valloituksenhaluinen yksinvalta kuten Assyria, eroten viimeksimainitusta vain siinä, että se on kestänyt muutamia tuhansia vuosia kauemmin. Aavistavatkohan he, että Assyriassa kuninkuus mursi pappisvallan, tehdäkseen sen välikappaleekseen, kun taas Egyptissä pappisvalta piti kuninkuutta ohjissa, luopumatta vallasta koskaan, ei edes pahimpina aikoina, herättäen kuninkaissa kunnioitusta, karkoittaen hirmuvaltiaat, halliten aina kansaa ja tehden kaiken tämän älyllisellä ylemmyydellä, syvällisellä ja kätketyllä viisaudella, minkä vertaista ei mikään oppikunta ole missään maassa koskaan omannut? Minun on vaikea sitä uskoa. Sillä tekemättä lainkaan johtopäätöksiä tästä tärkeästä tosiasiasta, meidän historioitsijamme ovat sitä tuskin havainneet, näyttäen olevan kiinnittämättä siihen mitään huomiota. Ei ole kuitenkaan välttämätöntä olla arkeologi tai kieltentutkija ymmärtääkseen, että

Assyrian ja Egyptin välinen leppymätön viha aiheutui siitä, että nämä kaksi kansaa edustivat maailmassa kahta vastakkaista periaatetta, ja että Egyptin kansan pitkäikäisyys johtui uskonnon ja tieteen antamasta tuesta, joka oli kaikkia vallankumouksia vahvempi.

Arjalaisten ajasta asti, Vedan aikoja seuranneen levottoman ajanjakson läpi aina persialaisten suorittamaan valloitukseen ja Aleksanterin aikaan saakka, s.o. yli viidentuhannen vuoden ajan, oli Egypti puhtaiden ja korkeiden oppien linnoitus, joiden oppien kokonaisuus muodostaa prinsiippien tieteen, ja jota voitaisiin nimittää muinaisajan esoteeriseksi puhdasoppisuudeksi. Viisikymmentä hallitussukua voi seurata toistaan, ja Niili voi tulvillaan peittää kokonaisia kaupunkeja, foinikialaiset voivat rynnätä maahan, ja heidät voitiin karkoittaa: historian luoteessa ja vuoksessa, ulkonaisen monijumalaisuuden näennäisessä epäjumalanpalveluksessaan Egypti säilytti okkultisen jumaluusoppinsa ja pappisvaltansa organisation vanhat perusteet. Egypti säilyi vuosisatojen halki kuin Gisehin pyramidi, puoleksi hietaan hautautuneena, mutta koskemattomana. Ollen liikkumaton kuin salaisuuttaan säilyttävä sfinksi ja luja kuin graniitti, Egyptistä tuli se akseli, jonka ympärille kehittyi ihmis-

kunnan uskonnollinen ajattelu kulkeutuessaan Aasiasta Europaan. Judea, Kreikka ja Etruria muodostivat oman sivistyksensä. Mutta mistäpä ne ammensivat alkuideansa, elleivät juuri vanhan Egyptin perusvarastosta? Mooses ja Orfeus perustivat omat vastakkaiset ja ihmeelliset uskontonsa, kiivaan yksijumalaisuuden ollessa toiselle ominaista ja lumoavan monijumalaisuuden toiselle. Mutta missä muotissa heidän neroutensa kehittyi? Mistä Mooses sai voiman, tarmon ja rohkeuden käsitellä puolivilliä kansaa kuin vaskea polttouunissa, ja minkä magian avulla Orfeus sai jumalat puhumaan soinnutettuna lyyrana lumottujen barbaariensa sielulle? Osiriksen temppeleissä, muinaisessa Teebassa, jota vihityt sanoivat auringon kaupungiksi tai aurinkoarkiksi, koska siellä olivat jumaltieteen synteesi ja kaikki vihkimyssalaisuudet.

Joka vuosi kesäpäivänseisauksen aikaan, kun Abyssiniassa on rankkasateita, muuttaa Niili väriään, saaden veren värin, josta raamattu puhuu. Virta paisuu aina syyspäiväntasaukseen saakka ja peittää aaltoihinsa rantojensa näköpiirin. Mutta pystyssä graniittiperustoillaan, sokaisevan auringon alla, kallioon hakatut temppelit, nekropolit, pylonit ja pyramidit heijastavat raunioitaan mereksi muuttuneessa Niilissä. Niin on egypti-

läinen pappisvaltakin säilynyt vuosisatojen läpi järjestöineen ja symboleineen, salaisuuksineen, jotka ovat pysyneet tieteelle kauan käsittämättöminä. Näissä temppeleissä, näissä hautakammioissa ja näissä pyramideissa syntyi kuulu oppi Sanasta, kaikkiallisesta Sanasta, jonka Mooses sitten sulki kultaiseen arkkiinsa, ja jonka eläväksi soihduksi Kristus tuli.

Totuus ei sinänsä muutu; vain se jää lopuksi elämään; mutta se vaihtaa asuinsijaa ja muotoa, ja sen ilmennykset ovat ajoittaisia. »Osiriksen valo», joka muinoin valaisi vihityille luonnon syvyyksiä ja taivaallisia korkeuksia, on ijäksi sammunut hyljätyistä hautakammioista. Hermeksen sana Asklepiokselle on toteutunut: »Oi, Egypti! Egypti! Sinusta jää jälelle vain uskomattomia taruja tuleville polville, ja sinusta kestävät vain kiviin hakatut sanat.»

Tahtoisimme kuitenkin elähdyttää uudelleen pyhäkköjen mystillisen auringon säteen seuraamalla muinaisegyptiläisen vihkimyksen salaista tietä, mikäli esoteerinen intuitio ja aikakausien aiheuttama näkökulman muutos sen sallivat.

Mutta ennenkun astumme temppeliin, heittäkäämme silmäys niihin suuriin kausiin, joiden läpi Egypti kulki ennen Hyskoksen aikaa.

Ensimäinen egyptiläinen sivistys, joka on mel-

kein yhtä vanha kuin meidän manteremme, ulottuu muinaiseen punaiseen rotuun saakka [1]). Gisehin suunnaton sfinksi suuren pyramidin luona on sen työtä. Niistä ajoista asti, jolloin Deltaa (jonka Niilin tulvat myöhemmin muodostivat) ei vielä ollut, makasi tuo symbolinen hirviöeläin graniittikalliolla Lybian vuorijonon edessä ja katseli, miten meren aallot murtuivat sen jalkoihin, joita nyt ympäröi hiekkaerämaa. Sfinksi, tuo Egyptin ensimäinen luomus, on tullut sen pääsymbooliksi, sen kunniamerkiksi. Vanhin inhimillinen pappissääty veisti sen, tuon rauhallisen ja mysteeriossaan pelättävän luonnon kuvan. Ihmisen pää kasvaa leijonan käpälillä varustetun härän vartalosta, sivuillaan kotkan siivet. Se on maallinen Isis, luonto valtansa elävässä ykseydessä. Sillä jo silloin tuo ikivanha papisto tiesi ja opetti, että suuressa kehityksessä ihmisluonto lähtee eläinluonnosta. Tässä härän, leijonan,

[1]) Eräässä kirjoituksessa neljännen hallitsijasuvun ajalta puhutaan sfinksistä kuin sellaisesta muistomerkistä, jonka alkuperä peittyi aikojen yöhön, ja joka oli löydetty odottamatta tämän ruhtinaan hallituskautena hautautuneena erämaan hiekkaan, jonka alla se oli ollut unohdettuna monien sukupolvien ajan. Fr. Lenormant, Hist. d'Orient, II, 55. — Mutta nyt on asian laita siten, että neljäs hallitsijasuku vie meidät ajassa taaksepäin vuoteen 4000 e.Kr. — Arvioitakoon sfinksin pitkä ikä tämän perusteella!

kotkan ja ihmisen yhdistelmässä on myöskin Hesekielin näyn neljä eläintä, jotka edustavat mikro- ja makrokosmoksen neljää peruselementtiä: vettä, maata, ilmaa ja tulta, noita salatieteen perusaineita. Tämän vuoksi myöskin myöhempinä vuosisatoina vihittyjen nähdessä pyhän eläimen makaamassa temppelin ovella tai hautakammion perällä, he tuntevat tuon mysteerion elävän itsessään ja laskevat hiljaa henkensä siivet sisäisen totuuden päälle. Sillä ennen Oedipusta he tietävät, että vastaus sfinksin arvoitukseen on ihminen, mikrokosmos, jumalainen voimanlähde, joka sisältää kaikki elementit ja kaikki luonnonvoimat.

Punainen rotu ei siis ole itsestään jättänyt muuta todistajaa kuin Gisehin sfinksin, joka on epäämätön näyte siitä, että tämä rotu oli asettanut ja ratkaissut tuon suuren probleeman omalla tavallaan

II.

HERMES

Musta rotu, joka eteläisen punaisen rodun jälkeen saavutti maailman herruuden, teki ylä-Egyptistä pääpyhäkkönsä. Hermes-Tothin, tuon Egyptin salaperäisen ja ensimäisen pyhiin oppeihin vihkijän nimi on epäilemättä peräisin siltä ajalta, jolloin valkoinen ja musta rotu ensimäisen kerran ja kaikessa rauhassa sekaantuivat Etiopian ja ylä-Egyptin seuduilla kauan ennen arjalaista aikaa. Hermes on sukunimi kuten Manu ja Buddha. Se merkitsee samalla kertaa ihmistä, säätyä ja jumalaa. Hermes-ihminen on Egyptin ensimäinen suuri vihkijä; säätynä Hermes on salaista perintätietoa säilyttävä papisto; jumalana Hermes on Merkurius-planeetta, ymmärrettynä palloineen kuuluvaksi jumalallisten vihkijäin henkiryhmään; lyhyesti sanottuna Hermes hallitsee taivaallisen vihkimyksen ylimaallisia alueita. Maailman henkitaloudessa on kaikilla näillä asioilla

taipumus salaperäisesti liittyä toisiinsa, ikäänkuin niitä sitoisi näkymätön lanka. Hermeksen nimi on taikasana, joka ne keskittää itseensä, maagillinen ääni, joka ne manaa esille. Siitä sen maine. Kreikkalaiset, jotka olivat egyptiläisten opetuslapsia, kutsuivat sitä Hermes Trismegisteksi, eli kolmenkertaisesti suureksi, koska sitä pidettiin kuninkaana, lainsäätäjänä ja pappina. Se ilmentää aikakautta, jolloin pappius, lainsäädäntö ja kuninkuus yhtyivät yhteen ainoaan hallitsevaan säätyyn. Manethonin egyptiläiset aikakirjat sanovat tätä aikaa jumalien hallituskaudeksi. Silloin ei ollut papyrusta eikä foneettista kirjoitusta, mutta jo silloin oli olemassa pyhä kuvakirjoitus; papillinen tiede oli kirjoitettu hieroglyfein pylväisiin ja hautakammioiden seiniin. Huomattavasti laajennettuna se joutui myöhemmin temppelien kirjastoihin. Egyptiläiset pitivät Hermestä neljänkymmenenkahden salaoppeja käsittävän kirjakäärön tekijänä. Hermes Trismegisten nimellä kulkeva kreikkalainen kirja sisältää varmasti muunnettuja, mutta tavattoman arvokkaita jäännöksiä muinaisesta jumalsyntyopista, joka on kuin »fiat lux», josta Mooses ja Orfeus saivat ensimäiset säteet. Oppi tuli-prinsiipistä ja sanavalosta, joka sisältyy Hermeksen näkyyn, on egyptiläisen vihkimyksen huippu ja keskus.

Koetamme kohta päästä perille tästä mestarien näystä, tuosta mystillisestä ruususta, joka puhkeaa kukkaan vain temppelin hämyssä ja suurten uskontojen salaisuuksissa. Muutamat Hermeksen lauseet, jotka ovat täynnä muinaista viisautta, ovat omiaan meitä siihen valmistamaan. »Ei mikään meidän ajatuksemme», sanoo hän opetuslapselleen Asklepiokselle »osaisi tajuta Jumalaa, eikä yksikään kieli häntä määritellä. Aistimme eivät voi käsittää sitä, mikä on ruumiiton, näkymätön ja ilman muotoa; ajan lyhyellä mittapuulla ei voida mitata sellaista, mikä on ikuinen: Jumala on siis sellainen, jota ei voida sanoin selittää. On totta, että Jumala voi ilmoittaa joillekin valituille taidon kohota luonnollisten asioiden yläpuolelle, näkemään muutamia säteitä hänen ääretömästä täydellisyydestään, mutta nuo valitut eivät löydä lainkaan sanoja tulkitakseen tavalliseksi puheeksi henkistä näkyänsä, joka on saanut heidät värisemään. He voivat selittää ihmiskunnalle luomisten — jotka kulkevat heidän silmiensä ohi kuin kaikkiallisen elämän kuvat — toisarvoiset syyt, mutta alkusyy jää verhon peittoon, ja vasta kuollessamme opimme sitä ymmärtämään». Tällä tavoin puhui Hermes tuntemattomasta Jumalasta hautakammion ovella. Opetuslapset, jotka Hermeksen kanssa sen syvyyksiin tunkeu-

tuivat, oppivat hänet tuntemaan eläväksi olennoksi. [1])

Kirja puhuu hänen kuolemastaan kuin jumalan lähdöstä. »Hermes näki olemisen kaikkeuden, ja nähtyään hän ymmärsi, ja ymmärrettyään hänellä oli valta ilmentää ja ilmaista. Hän kirjoitti sen, mitä hän ajatteli; sen, mitä hän kirjoitti, kätki hän suureksi osaksi, ollen viisaasti vaiti ja puhuen samalla kertaa, jotta koko tuleva maailmankausi etsisi näitä asioita. Ja siten, määrättyään veljensä, jumalat, saattueekseen hän nousi tähtiin.»

Kansojen poliittista historiaa voidaan käsitellä

---

[1]) Tieteellinen, esoteerinen jumaluusoppi, sanoo Maspéro, on yksijumalinen muinais-Empiirin ajoilta. Jumalan perusykseyden vahvistavat selvin sanoin ja suurella ponnella tältä ajalta peräisin olevat kirjoitukset. Jumala on yksi ainoa, hän, joka on luonnostaan olemassa, ainoa, joka elää olevaisessa, ainoa synnyttävä voima taivaassa ja maan päällä, jota ei ole siitetty. Ollen samalla kertaa isä, äiti ja poika, hän siittää, synnyttää ja on jatkuvasti olemassa, ja nämä kolme olemuspuolta, jakamatta vähintäkään jumalallisen luonnon yhteyttä, myötävaikuttavat sen äärettömään täydellisyyteen. Hänen ominaisuuksiaan ovat äärettömyys, ijäisyys, riippumattomuus, kaikkivaltius ja rajaton hyvyys. »Hän luo omat jäsenensä, jotka ovat jumalia», sanovat vanhat kirjoitukset. Jokainen näistä myöhempiaikaisista jumalista, joita voidaan pitää alkujumalan kuvina, voi muodostaa uuden tyypin, josta muut ali-tyypit vuorostaan samalla tavoin saavat alkunsa. — Histoire ancienne des peuples de l'Orient.

erillisenä, mutta niiden uskonnonhistoriaa ei voida eroittaa toisten kansojen uskonnonhistoriasta. Assyrian, Egyptin, Judean ja Kreikan uskontoja ei voida ymmärtää, ellei käsitetä niiden yhteyttä muinaisen indo-arjalaisen uskonnon kanssa. Erikseen otettuina ne muodostavat yhtä monta arvoitusta ja ongelmaa; nähtyinä kokonaisuutena ja korkeammalta ne muodostavat suurenmoisen kehityksen, jossa kaikki sopeutuvat keskenään ja selittävät toinen toistaan. Lyhyesti sanottuna yhden uskonnon historia on aina ahdas, orjallinen ja väärä; vain ihmiskunnan uskonnon historia on totta. Tässä korkeudessa tunnetaan vain virtaukset, jotka kiertävät maailman ympäri. Egyptin kansa, joka oli riippumattomin ja ulkopuolisille vaikutteille vastaanottamattomin, ei voinut välttää tätä yleismaailmallista lakia. Viisituhatta vuotta ennen ajanlaskumme alkua Raman valo, joka oli Iranissa syttynyt, valaisi Egyptiä ja tuli Ammon-Ra'n, Teeban aurinkojumalan laiksi. Tämä perustuslaki salli sen uhmata niin monta vallankumousta. Menes oli ensimäinen oikeuskuningas, ensimäinen, joka saattoi tämän lain voimaan. Hän varoi tarkoin riistämästä Egyptiltä pois sen vanhaa jumaluusoppia, joka oli hänenkin omansa. Hän vain vahvisti ja elvytti sitä, liittäen siihen uuden yhteis-

kunnallisen järjestelmän. Pappius, s.o. opetustyö, kuului yhdelle virkamieskunnalle, oikeuslaitos toiselle, hallitus näille kahdelle, kuninkuus ymmärrettynä niihin kuuluvaksi ja niiden tarkistuksen alaiseksi, nomien eli kuntien suhteellisen riippumattomuuden ollessa yhteiskunnan perustana. Tätä voimme nimittää vihittyjen hallitukseksi. Sen holvien avaimena oli Osiriksen (O-Sir-Is), älyn herran, nimellä tunnettujen tieteiden synteesi. Sen vertauskuvana ja matemaattisena aurinkokellona on suuri pyramidi. Faarao, joka sai nimensä temppelivihkimyksessä, ja joka harjoitti papillista ja kuninkaallista taitoaan valtaistuimellaan, oli siis aivan toisenlainen henkilö kuin assyrialainen tyranni, jonka mielivalta perustui rikokseen ja vereen. Faarao oli kruunattu, vihitty tai ainakin vihittyjen oppilas ja välikappale. Vuosisatojen aikana faaraot puolustivat hirmuvaltaiseksi käynyttä Aasiaa ja anarkista Eurooppaa vastaan Belierin lakia, joka esitti silloin kansainvälisen tuomioistuimen ja välimiesmenettelyn oikeuksia.

Vuoden 2,000 tienoissa e.Kr.s. Egyptiä kohtasi pelättävin ahdinkotila, mikä kansakuntaa voi kohdata, nimittäin ulkomaalaisten maahantulo ja maan puolittainen valloitus. Foinikialaisten maahantulo aiheutui sinänsä Aasian suuresta uskon-

nollisesta hajaannuksesta, joka oli nostanut kansanjoukot kylväessään eripuraisuutta temppeleihin. Hiskokseiksi sanottujen kuningas-pappien johtaman kansainvaelluksen tulva kohdistui Deltaan ja keski-Egyptiin. Uskonriitaiset kuninkaat toivat tullessaan turmeltuneen sivistyksen, joonilaisen velttouden, Aasian ylellisyyden, haaremin tavat ja karkean epäjumalanpalveluksen. Egyptin kansallinen olemassaolo oli hävitykselle alttiina, sen sivistyneistö vaarassa, ja sen yleismaailmallinen tehtävä uhattuna. Mutta sillä oli elävä sielu, s.o. vihittyjen järjestö, jonka hallussa oli Hermeksen ja Ammon-Ra'n muinainen tieto. Mitä tämä sielu teki? Se vetäytyi temppeliensä syvimpiin kätköihin, se keskittyi, voidakseen paremmin vastustaa vihollista. Ulkonaisesti papisto taipui maahantulon edessä ja tunnusti vallananastajat, jotka toivat mukanaan Härän lait ja Apis-härän palvonnan. Temppeleihin kätkeytyneinä nuo kaksi virkakuntaa säilyttivät kuitenkin pyhitettynä aarteenaan tietonsa, perinnäistapansa, muinaisen puhtaan uskontonsa ja sen mukana toiveen kansallisen hallitsijasuvun palauttamisesta uudelleen valtaan. Tähän aikaan papit levittivät kansan keskuuteen tarun Isiksestä ja Osiriksesta, viimeksimainitun surmasta ja siitä, miten hänen poikansa Horus hänet kohta

herättäisi kuolleista löydettyään Niilin hajalleen kuljettamat isänsä jäsenet. Kansan mielikuvitusta kiihoitettiin järjestämällä julkisia juhlamenoja. Sen rakkautta vanhaa uskontoa kohtaan ylläpidettiin esittämällä sille jumalattaren onnettomuuksia, hänen valituksiaan taivaallisen puolisonsa kadottamisen johdosta ja toivoa, minkä hän pani poikaansa Horukseen, jumalaiseen mietiskelijään. Mutta samaan aikaan vihittyjen mielestä oli välttämätöntä saattaa esoteerinen totuus koskemattomaksi ja peittää se kolminkertaisella verholla. Isiksen ja Osiriksen kansanomaisen palvonnan säännöttömyyden rinnalla oli pienten ja suurten mysteerioiden sisäinen ja tieteellinen järjestelmä. Mysteeriot ympäröitiin melkein ylitsepääsemättömillä esteillä ja kauheilla vaaroilla. Keksittiin moraalisia kokeita, vaadittiin vaiteliaisuuden lupaus, kuolemanrangaistusta käytettiin säälimättä niitä vihityitä vastaan, jotka ilmaisivat pienimmänkin yksityiskohdan mysteerioista. Tämän ankaran järjestelmän avulla egyptiläisestä vihkimyksestä tuli ei ainoastaan salaisen opin suoja, vaan myöskin kansallisen ylösnousemuksen ahjo ja tulevien uskontojen koulu. Kruunattujen vallananastajien hallitessa Memfiksessä, Teeba valmisti hitaasti maan uudestisyntymistä. Sen temppelistä, sen aurinkoarkista, lähti Egyp-

tin pelastaja, Amos, joka karkoitti Hiskokset yhdeksän vuosisataa kestäneen yliherruuden jälkeen, uudisti oikeuksiinsa Egyptin tieteen ja Osiriksen miehekkään uskonnon.

Siten mysteeriot pelastivat Egyptin sielun ihmiskunnan hyväksi, ulkonaisen hirmuvallan vallitessa. Sillä niiden kurin voima ja niiden vihkimyksen mahtavuus olivat silloin sellaiset, että ne käsittivät Egyptin parhaan moraalisen voiman ja korkeimman älyllisen valiojoukon.

Muinaisajan vihkimys perustui käsitteeseen ihmisestä, mikä käsite oli samalla kertaa sekä terveempi että korkeampi kuin meidän. Olemme eroittaneet ruumiin kasvatuksen sielun ja hengen kasvatuksesta. Meidän fyysilliset ja luonnontieteemme, jotka sinänsä ovat hyvin pitkälle kehittyneet, eivät ota huomioon sieluprinsiippiä eikä sen yhtymistä maailmankaikkeuteen; uskontomme ei tyydytä älyn tarpeita; lääketieteemme ei tahdo tietää mitään sielusta eikä hengestä. Nykyajan ihminen etsii iloa ilman onnea, onnea ilman tietoa ja tietoa ilman viisautta. Muinaisaika ei hyväksynyt tällaista asioiden toisistaan eroittamista. Kaikilla erikoisaloilla se otti huomioon ihmisen kolminaisluonteen. Vihkimys oli jokaisen ihmisolennon asteettaista kohoamista hengen huimaaviin korkeuksiin, josta elämää voidaan hallita.

»Mestariuden saavuttamiseksi», sanoivat silloiset viisaat, »täytyy ihmisen kokonaan uudestaan muovata fyysillinen, moraalinen ja älyllinen olemuksensa. Tämä uudelleen muovaus voi tapahtua vain siten, että tahtoa, sisäistä näkemystä ja ajattelua yhtä-aikaisesti harjoitetaan. Niiden ollessa täydelleen keskenään sopusoinnussa ihminen voi kehittää mahdollisuuksiaan rajattomasti. Sielulla on uinuvia kykyjä; vihkimys ne herättää. Perinpohjin opiskelemalla, alituisesti ahkeroimalla ihminen voi itsetietoisesti asettua yhteyteen maailmankaikkeuden salaisten voimien kanssa. Suunnattomin ponnistuksin hän voi päästä suoranaisiin henkisiin aistimuksiin, avata itselleen tiet henkimaailmaan ja tehdä itsensä kykeneväksi siellä liikkumaan. Vasta silloin hän voi sanoa voittaneensa kohtalonsa ja saaneensa maailmassakin jumalaisen vapautensa. Vasta sitten vihitystä voi tulla vihkijä, profeetta ja loihtija s.o. selvänäkijä ja sielujen luoja. Sillä yksin se, joka itseään hallitsee, voi hallita toisia; yksin se, joka on vapaa, voi vapauttaa.»

Näin ajattelivat muinaiset vihityt. Suurimmat heistä elivät ja toimivat sen mukaisesti. Todellinen vihkimys oli siis varsin toista kuin tyhjä uni ja paljon enemmän kuin yksinkertainen tieteellinen opetus; se oli sielun luomista sen itsensä

kautta, sen syntymistä korkeammalle tasolle, sen kukoistamista jumalmaailmassa.

Siirtykäämme Ramseksen aikoihin, siihen aikakauteen, jolloin Mooses ja Orfeus elivät, noin vuoteen 1300 ennen ajanlaskumme alkua — ja yrittäkäämme tunkeutua egyptiläisen vihkimyksen ytimeen. Kuvioilla varustetut muistomerkit, Hermeksen kirjat, juutalaiset ja kreikkalaiset [1]) perintätiedot sallivat meidän elää uudestaan sen nousukauden ja muodostaa itsellemme käsityksen sen korkeimmasta ilmennyksestä.

---

[1]) *ΙΑΜΒΛΙΧΟΓ, Περί Μυστηρίων λόγος.*

III.

ISIS — VIHKIMYS — KOKEET

Ramseksen aikoihin Egyptin sivistys loisti kunniansa kukkuloilla. XX:nnen dynastian faaraot, jotka olivat pyhäkköjen oppilaita ja aseenkantajia, ylläpitivät todellisina sankareina taistelua Babyloniaa vastaan. Egyptin jousimiehet ahdistelivat lybialaisia, bodhoneja ja numideja aina Afrikan sisäosiin saakka. Neljäsataa purjealusta käsittävä laivasto ajoi takaa lahkolaisia aina Indus-virran suulle saakka. Voidakseen paremmin puolustautua Assyrian ja sen liittolaisten hyökkäystä vastaan olivat Ramsekset tehneet strategisia teitä aina Libanonin vuorille ja rakentaneet linnoitusketjun Mageddon ja Karkemishin välille. Loppumattomia karavaaneja tulvi erämaan halki Radasiehistä Elefantineen. Arkkitehtien työt jatkuivat keskeytymättä ja vaativat kolmen mantereen työmiehet. Karnakin pylvässali, jonka jokainen pylväs oli yhtä korkea

kuin Vendôme-patsas, oli korjattu; Abydosin temppeli tuli rikkaaksi kuvanveistotaiteen ihmeistä ja kuninkaiden laakso suurenmoisista muistomerkeistä. Bubastissa, Luksorissa ja Speos Ibsambulissa rakennettiin. Teebassa voittosaaliina tuotu temppelin pääovi muistutti Kadeshin valtauksesta. Memfiksessä Ramesseum kohosi obeliski-, kuvapatsas- ja jättiläismonoliittimetsän ympäröimänä.

Keskellä tätä kuumeista toimintaa, tätä kukoistavaa elämää, useampi kuin yksi ulkomaalainen mysteeriokokelas saapui Vähän-Aasian kaukaisilta rannoilta tai Trakian vuorilta Egyptiin, jonne häntä veti sen temppelien maine. Kun hän tuli Memfikseen, hämmästyi hän kovin. Muistomerkit, näytelmät, yleiset juhlat, kaikki ne vaikuttivat häneen äveriäiltä ja suurenmoisilta. Kuninkaallisen pyhittämisseremonian jälkeen, joka tapahtui salassa pyhäkössä hän näki faaraon tulevan temppelistä kansan eteen ja nousevan päämajaansa kuuluvan kahdentoista upseerin kantamalle kilvelle. Hänen edessään kaksitoista nuorta leviittaa piti kullalla kirjailluilla tyynyillä kuninkaan arvomerkkejä: oinaksen päällä varustettua hallitsijan valtikkaa, miekkaa, jousta ja asekokoelmaa. Hänen takanaan tulivat kuninkaan huonekunta ja pappisvirkakunnat, ja heitä seu-

rasivat sekä suurten että pienteen mysteerioiden vihityt. Ylimmäiset papit kantoivat valkoista tiaraa, ja heidän rintakoristeistaan säteili vertauskuvallisten jalokivien hehku. Kruunun korkeat virkamiehet kantoivat lampaan, oinaan, leijonan, liljan ja mehiläisen merkkejä, jotka riippuivat massiivisista, ihanatekoisista ketjuista. Ammattikunnat kulkivat jonon jälkipäässä merkkeineen ja levitettyine lippuineen. [1]) — Yön tultua suurenmoisesti liputetut veneet kuljettivat edestakaisin keinotekoisten järvien pintaa pitkin kuninkaallisia orkestereita, joiden keskellä näkyi papillisissa asennoissa tanssijattaria ja luutun soittajattaria.

Mutta hän ei etsinyt tätä uuvuttavaa komeutta. Häntä oli ajanut näin kauaksi halu tunkeutua asioiden salaisuuteen ja tiedonjano. Hänelle oli sanottu, että Egyptin temppeleissä eli maagikkoja, hierofantteja, joilla oli jumalallista tietoa. Hänkin tahtoi päästä jumalten salaisuudesta osalliseksi. Hän oli kuullut eräältä oman maansa papilta *Kuolleitten kirjasta* [2]), sen mystillisestä

---

[1]) Katso Teeban temppelien seinämaalauksia, joita on jäljennettynä François Lenormantin teoksessa, sekä Egyptiä koskevaa lukua Saint-Yves d'Alveydren kirjassa Mission des Juifs.

[2]) Ilmestyy suomeksi. *Kustantajan huomautus.*

kääröstä, mikä pantiin muumioiden pään alle matkaevääksi, ja mikä kertoi vertauskuvallisessa muodossa sielun haudantakaisesta matkasta Ammon-Ra'n pappien mukaan. Hän oli seurannut mieli täynnä uteliaisuutta ja sisässään jossain määrin vavisten ja epäillen tuota sielun kuolemanjälkistä pitkää matkaa, miten sen oli suoritettava sovitusuhri polttavilla seuduilla, miten sen oli puhdistettava oma astraaliverhonsa, miten se kohtasi huonon luotsin, joka istui veneessä, pää poispäin käännettynä, ja hyvän luotsin, joka katsoi suoraan kasvoihin, miten se saapui neljänkymmenenkahden maallisen tuomarin eteen, miten Tot sen tuomitsi ja miten se astui Osiriksen valoon ja kirkastui siinä. Voimme arvioida tuon kirjan voiman ja egyptiläisen vihkimyksen ihmismielissä joskus aiheuttaman täydellisen vallankumouksen luettuamme Kuolleitten kirjasta seuraavan kohdan: »Tämän luvun löysi Hermopolisista kummallisena kirjoituksena alabasterilaatalta Tot- (Hermes-) jumalan jalkojen juuresta Menkasa-kuninkaan aikoina prinssi Hastatef, ollessaan matkoilla temppeleitä tarkastamassa. Hän kantoi kiven kuninkaalliseen temppeliin. Oi, mikä salaisuus! Hän ei enää nähnyt mitään, eikä kuullut mitään, luettuaan tämän puhtaan ja pyhän luvun; hän ei siitä lähtien lähestynyt enää ketään naista, eikä

syönyt lihaa eikä kalaa [1]).» Mutta mitä totta oli näissä järkyttävissä kertomuksissa, näissä papillisissa kuvissa, joiden takaa väikehti haudantakainen kauhumysteerio? — Isis ja Osiris sen tietävät! sanottiin hänelle. Mutta ketä olivat nuo jumalat, joista puhuttiinkin vain sormi suulla? Saadakseen tämän tietää muukalainen kolkutti Teeban tai Memfin suuren temppelin ovea.

Palvelijat johtivat hänet sisäpihan pylväskäytävään, jonka suunnattomat pylväät näyttivät jättiläismäisiltä lootuskukilta ja joiden voima ja puhtaus ikäänkuin kannattivat taivaanlakea, Osiriksen temppeliä. Hierofantti lähestyi vastatullutta. Hänen piirteidensä majesteettisuus, hänen kasvojensa rauhallisuus, hänen mustien, tutkimattomien, mutta sisäistä valoa hehkuvien silmiensä mysteerio riittivät jo tekemään pyrkijän levottomaksi. Tuo katse pisti kuin miekka. Muukalainen tunsi olevansa ihmisen edessä, jolta hän ei voinut mitään peittää. Osiriksen pappi tiedusteli vastatulleelta hänen syntymäkaupunkiaan, omaisiaan ja temppeliä, jossa hänet oli kasvatettu. Jos hänet arvosteltiin tässä pihassa tutkintoa suorittaessaan mysteerioihin arvottomaksi, viitattiin hänet hiljaisesti mutta peruutta-

---

[1]) Kuolleitten kirja, LXIV luku.

mattomasti ovelle. Mutta jos hierofantti havaitsi pyrkijässä vilpitöntä halua löytää totuus, kehoitti hän pyrkijää seuraamaan itseään. He kulkivat käytäviä pitkin sisäpihojen läpi ja sitten kallioon hakattua katotonta tietä, jonka sivuilla oli muistopatsaita ja sfinksejä, tullen pieneen temppeliin, jota käytettiin maanalaisten hautakammioiden porttina. Sen ovea naamioi luonnollisen kokoinen Isiksen patsas. Istuva jumalatar piti polvillaan suljettua kirjaa, ollen mietiskely- ja hartaudenharjoittamisasennossa. Hänen kasvonsa olivat hunnutetut, ja patsaan jalustaan oli kirjoitettu:

»Kukaan kuolevainen ei ole huntuani nostanut».

— »Tässä on okkultisen pyhäkön ovi», sanoi hierofantti. »Katso näitä kahta pylvästä! Punainen edustaa hengen kohoamista Osiriksen valoa kohden; musta merkitsee sen pakonalaisuutta aineessa, ja tämä aineeseen vajoaminen saattaa johtaa täydelliseen tyhjiinraukeamiseen. Sen, joka ryhtyy tutkimaan tiedettämme, on siinä vietettävä elämänsä. Hulluus tai kuolema tulevat heikon tai pahan osaksi; vain voimakkaat ja hyvät saavat osakseen elämän ja kuolemattomuuden. Paljon varomattomia on tästä portista käynyt sisälle palaamatta elävinä takaisin. Se on kuilu, josta vain rohkea pääsee päivänvaloon. Harkitse siis tarkoin, mitä teet; harkitse niitä vaaroja,

joihin antaudut, ja ellei rohkeutesi riitä kaikkiin kokeisiin, niin luovu yrityksestäsi! Sillä jos tämä portti kerran sulkeutuu jälkeesi, et voi enää peräytyä».

Jos muukalainen pysyi tahdossaan, niin hierofantti vei hänet ulkopihaan, jättäen hänet temppelinpalvelijoiden haltuun, joiden kanssa pyrkijän piti viettää yksi viikko, toimittaen halvimpia askareita, kuunnellen hymnejä ja suorittaen pesuja. Hänelle oli annettu määräys noudattaa ehdotonta vaiteliaisuutta.

Kun kokeitten ilta oli koittanut, saattoi kaksi neokoria [1]) tai apulaista mysteerioihin pyrkijän okkultisen pyhäkön ovelle. Astuttiin näköjään sellaiseen eteiseen, josta ei ollut uloskäytävää. Tämän synkän salin kummallakin sivulla näki muukalainen soihtujen loisteessa rivin kuvapatsaita, joilla oli ihmisen vartalo, mutta eläinten, kuten leijonan, härän, petolintujen ja käärmeiden pää, ja jotka näyttivät tarkastelevan ivallisesti hänen kulkuaan. Tämän kaamean tien päässä, mikä kuljettiin sanaa sanomatta, oli pystyssä muumio ja ihmisen luuranko. Ja äänettömästi viitaten nuo kaksi neokoria näyttivät noviisille

---

[1]) Käytämme tässä egyptiläisten sanontatapojen kreikankielisiä nimityksiä, jotka on helpompi tulkita.

edessään seinässä olevaa aukkoa. Se johti niin matalaan käytävään, että sinne voi tunkeutua vain ryömimällä.

— Voit vielä kääntyä takaisin, sanoi toinen apulainen. Pyhäkön ovi ei ole vielä sulkeutunut. Ellet käänny, on sinun jatkettava matkaasi tätä tietä ja palaamatta takaisin.

— Jään tänne, sanoi noviisi, kooten kaiken rohkeutensa.

Hänelle annettiin silloin pieni sytytetty lamppu. Neokorit palasivat takaisin, paiskaten temppelin oven kiinni. Ei ollut mitään empimistä, käytävään piti mennä. Tuskin hän oli laskeutunut sinne ja ruvennut ryömimään eteenpäin lamppu kädessä, kun hän kuuli äänen sanovan maan uumenista: »Täällä joutuvat perikatoon ne hullut, jotka tavoittelevat tietoa ja valtaa.» Ihmeellisen akustisen keinon avulla kajahti tämä lause seitsemän kertaa peräkkäin. Oli kuitenkin mentävä eteenpäin; käytävä laajeni, mutta rupesi hetki hetkeltä käymään yhä kaltevammaksi. Lopuksi uskalikko matkamies joutui kaivosaukon partaalle. Siitä johtivat alas rautaiset tikapuut; noviisi laskeutui niitä pitkin alas. Tikapuiden viimeisellä poikkipuulla hänen kauhistunut katseensa upposi hirvittävään kuiluun. Hänen mitätön öljylamppunsa, jota hän piti kouristuksen-

tapaisesti kädessään, heitti valjua valoaan pohjattomiin pimeyksiin. Mitä tehdä? Ylöspäin oli mahdotonta palata; alhaalla saattoi hän hypätä pimeyteen, hirvittävään yöhön. Tässä hädässään hän huomasi seinämässä halkeaman vasemmalla puolellaan. Riippuen toisella kädellään tikapuista ja ojentaen toisella kädellään lamppuaan hän näki portaat. Siinä oli hänen pelastuksensa! Hän heittäytyi portaille, nousi ylös ja vältti rotkon! Kallion läpi kulkevat kierreportaat nousivat spiraalin muodossa. Lopuksi pyrkijä tuli pronssisen oven eteen, joka johti suurten naisenmuotoisten pilarien kannattamaan avaraan saliin. Pilarien välissä oli seinällä kahdessa rivissä vertauskuvallisia freskoja. Niitä oli kummallakin puolella yksitoista, ja niitä valaisivat pehmeästi kristallilamput, jotka oli sijoitettu kauniiden naisenmuotoisten pilarien käsiin.

Pastofori-tietäjä (pyhien vertauskuvien vartija) avasi pyrkijälle oven ja otti hänet vastaan hyväntahtoisesti hymyillen. Tietäjä onnitteli häntä sen johdosta, että hän oli onnellisesti läväissyt ensimäisen kokeen, ja ohjaten häntä sitten salin läpi, selitti hän hänelle pyhiä maalauksia. Jokaisen maalauksen alla oli kirjain ja numero. Nuo kaksikymmentäkaksi vertauskuvaa esittivät kahtakymmentäkahta ensimäistä salaisuutta ja muo-

dostivat salatieteen kirjaimiston, s.o. absoluuttiset prinsiipit, kaikkialliset avaimet, jotka tahdon vaikutuksen alaisina tulivat kaiken viisauden ja kaiken vallan lähteeksi. Nämä prinsiipit jäivät muistiin, kun niillä oli vastaavaisuutensa pyhän kielen kirjaimien ja niihin liittyvien numeroiden kanssa. Joka kirjain ja joka numero ilmentää tässä kielessä kolminaista lakia, joka heijastuu *jumalaisessa, älyllisessä ja fyysillisessä maailmassa*. Samoinkuin sormi, joka koskettaa lyyran yhtä kieltä, saa soimaan sävelasteikon yhden kielen ja väreilemään kaikki rinnakkaissävelensä, samoin henkikin, joka mietiskelee numeron kaikkia mahdollisuuksia, ja ääni, joka lausuu kirjaimen, tietoisena sen merkityksestä, manaa esille sen voiman, joka heijastuu näihin kaikkiin kolmeen maailmaan.

Niinpä kirjain A, joka vastaa lukua 1, ilmaisee *jumalaisessa maailmassa* ehdotonta olevaista, josta kaikki oliot saavat alkunsa, *älymaailmassa* ykseyttä, lukujen lähdettä ja synteesiä ja *fyysillisessä maailmassa* ihmistä, joka kykyjään kehittämällä nousee äärettömyyden rajoille. Ensimäistä salaisuutta kuvasi egyptiläisillä valkopukuinen tietäjä, kädessään valtikka ja päässään kultakruunu. Valkoinen puku merkitsi puhtautta, valtikka käskyvaltaa ja kultakruunu kaikkiallista valoa.

Noviisi ei ymmärtänyt likimainkaan kaikkea sitä outoa ja uutta, mitä hän kuuli, mutta pastoforin sanat avasivat hänelle tuntemattomia näköaloja noiden kauniiden taulujen edessä, jotka katselivat muuttumattoman vakavina kuin jumalat. Joka taulusta hän näki välähdyksinä äkkiä esiin manattujen ajatusten ja kuvien sarjan. Hän aavisti ensimäisen kerran sisäisen maailman olemassaolon salaperäisen syysuhteen kautta. Siten opettaja selitti oppilaalleen kirjaimesta kirjaimeen ja luvusta lukuun salaisuuksien merkitystä ja johdatti hänet *Isis Uranian* kautta *Osiriksen vaunuissa raunioituneen tornin* kautta *loistavan tähden* luo ja lopuksi *tietäjien kruunun* luo. »Ja ota vaari siitä», sanoi pastofori, »mitä tämä kruunu merkitsee: kaikki tahto, joka yhtyy Jumalaan ilmentääkseen totuutta ja tehdäkseen oikeutta, astuu tästä elämästä alkaen vaikuttamaan jumalaisen voiman yhteydessä olentoihin ja asioihin. Kas siinä on vapautettujen sielujen ikuinen palkinto!» Kuullessaan opettajansa puhuvan, tunsi neofyytti hämmästystä, pelkoa ja ihastusta. Se oli ensimäistä valonhohdetta pyhäköstä, ja hänen aavistamansa totuus näytti jumalaisen muiston aamunsarastukselta.

Mutta kokeet eivät olleet päättyneet. Lakattuaan puhumasta pastofori avasi oven, joka johti

uuteen kapeaan ja pitkään holviin, jonka päässä räiskyi hehkuva sulatusuuni. »— Mutta sehän merkitsee kuolemaa!» sanoi pyrkijä, katsellen väristen opastajaansa. »— Poikani», vastasi pastofori, »kuolema kammottaa vain kehittymättömiä luonteita. Olen muinoin kulkenut tuon liekin lävitse kuin ruusukentän halki.» Ja salaisuuksien huoneen ovi sulkeutui pyrkijän takana. Lähestyessään tulimuuria hän huomasi, että sulatusuuni olikin vain optillinen näköhäiriö, jonka aiheutti polttouunin päälle viistoristiin soviteltu kevyt havupuusäleistö. Keskelle laadittua polkua saattoi hän nopeasti mennä sen läpi. *Tulikoetta* seurasi *vesikoe*. Pyrkijä oli pakoitettu kulkemaan liikkumattoman ja mustan veden halki öljyroiheen hehkussa, joka syttyi hänen takanaan tulihuoneessa. Tämän jälkeen kaksi apulaista johti hänet vielä aivan värisevänä hämärään rotkoon. Siellä näkyi vain pehmeä vuode, jota salaperäisesti valaisi holvikaaresta riippuvan pronssilampun puolihämy. Hänet kuivattiin, hänen ruumiinsa voideltiin hyvänhajuisilla öljyillä, hänet puettiin hienoihin liinavaatteisiin ja jätettiin yksin, sittenkun hänelle ensin sanottiin: »Lepää ja odota vihkijääsi!»

Kokelas oikaisi väsymyksestä uupuneet jäsenensä vuoteen upealle peitteelle. Kaikkien eri

mielenliikutusten jälkeen tämä hiljainen hetki tuntui hänestä suloiselta. Näkemänsä pyhät kuvat, kaikki nuo oudot piirrokset, sfinksi ja naisenmuotoiset pilarit kulkivat mielikuvina hänen silmiensä ohi. Mutta miksi yksi noista kuvista tuli ikäänkuin harha-aistimuksena hänen luokseen? Hänelle näyttäytyi jälleen itsepintaisesti salaisuus X, jota esittää kahden pylvään välissä akselistaan riippuva pyörä. Toiselta puolen nousee Hermanubis, hyvän haltia, kauniina kuin nuori efebus (15—20-vuotias nuorukainen), toiselta puolen Tyfon, pahan haltia, hyppää päistikkaa perikatoon. Näiden kahden välissä, pyörän päällä, istuu sfinksi, pitäen miekkaa kädessään.

Intohimoisen musiikin epämääräinen häly, joka tuntui lähtevän rotkon perältä, hälvensi tämän kuvan. Ne olivat kevyitä ja epämääräisiä ääniä, surullisen ja kiihkeän kaihoisia. Metallin helinä hiveli hänen korvaansa, säestäen harpun helkyntää, johon huilun äänet sulivat kiihkeinä huokauksina kuin polttava hengitys. Intohimon unelmissa muukalainen sulki silmänsä. Avatessaan ne jälleen hän näki muutaman askeleen päässä vuoteestaan elämän ja helvetillisen viettelyksen järkyttävän ilmestyksen. Mylittan papittareksi puettu nubialais-nainen, läpinäkyvä purppuraharso päällään ja amulettiketju kaulallaan seisoi siinä

hyväillen häntä katseillaan ja pitäen vasemmassa kädessään ruusuilla reunustettua maljaa. Hän oli tuota nubialaista tyyppiä, jonka kiihkeään ja juovuttavaan aistillisuuteen keskittyvät kaikki naiselliset eläinvoimat: ulkonevat poskipäät, laajenneet sieramet ja huulet paksut kuin punainen ja mehevä hedelmä. Hänen tummat silmänsä hehkuivat puolihämyssä. Pyrkijä oli hypähtänyt pystyyn ja hämmästyneenä, tietämättä, pitikö hänen väristä pelosta vai iloita, risti hän vaistomaisesti kädet rinnalleen. Mutta orjatar lähestyi hitain askelin ja painaen silmänsä alas hän sopersi hiljaisella äänellä: »Pelkäätkö minua, kaunis muukalainen? Tuon sinulle voittajan palkinnon, surujen unohduksen, onnen maljan . . . .» Pyrkijä epäröi; silloin nubitar istuutui vuoteelle näköjään väsähtäneenä ja heitti muukalaiseen katseen, joka oli anova kuin pitkä kostea liekki. Onneton se, joka uskalsi häntä katsella, kumartua suutelemaan tuota suuta ja antaa noista ruskeista olkapäistä nousevien raskaitten hajuvesien itseään huumata. Koskettuaan kerran tuohon käteen ja upotettuaan huulensa tuohon maljaan oli hän kadotettu . . . hän vieri vuoteelle, kietoutuen kiihkeään syleilyyn. Mutta himon villin tyydytyksen jälkeen neste, jonka hän oli juonut, uuvutti hänet raskaaseen

uneen. Herättyään havaitsi hän olevansa yksin, tuskaisena. Lamppu heitti ankeaa valoaan epäjärjestyksessä olevalle vuoteelle. Hänen edessään seisoi mies. Se oli hierofantti, joka sanoi hänelle:

— Sinä olet voittanut ensimäiset kokeet. Olet saanut voiton kuolemasta, tulesta ja vedestä; mutta itseäsi et ole osannut voittaa. Sinä, joka ikävöit hengen ja tiedon korkeuksiin, olet langennut aistien ensimäiseen kiusaukseen ja vajonnut aineen syvyyksiin. Se, joka elää aistiensa orjana, elää pimeydessä. Sinä olet pitänyt pimeyttä valoa parempana: jää siis pimeyteen. Olin varoittanut sinua niistä vaaroista, joiden alaisiksi antauduit. Olet pelastanut elämäsi, mutta sinä olet kadottanut vapautesi. Sinä jäät kuoleman uhalla temppelin orjaksi.

Jos pyrkijä sitävastoin oli kaatanut maljan ja työntänyt luotaan kiusaajan, niin kaksitoista soihduilla varustettua neokoria ympäröi hänet, saattaakseen hänet riemukulkueessa Isiksen pyhäkköön, jossa puoliympyrään asettuneet tietäjät valkoisiin puettuina odottivat häntä juhlaistuntoonsa. Loistavasti valaistun temppelin perällä hän havaitsi metallista valetun suunnattoman suuren Isiksen patsaan, jonka rinnoilla oli kultainen ruusu ja ohimoilla seitsensäteinen dia-

deemi. Hän piti poikaansa Horusta käsivarsillaan. Jumalattaren edessä purppuraan puettu hierofantti vastaanotti äskentulleen ja vannotti häntä mitä hirveimmin valoin vaiteliaisuuteen ja alistumiseen. Sitten hän tervehti häntä koko joukon nimessä veljenä ja tulevana vihittynä. Näiden ylevien mestarien edessä Isiksen opetuslapsi luuli olevansa jumalten joukossa. Kasvettuaan oman itsensä yläpuolelle hän astui ensi kerran totuuden piiriin.

IV.

OSIRIS — KUOLEMA JA YLÖSNOUSEMUS

Ja kuitenkin oli hänet hyväksytty vasta sen portille. Sillä nyt alkoivat pitkät oppivuodet. Ennenkun hän pääsi kohoamaan taivaallisen Isiksen luo, oli hänen tunnettava maallinen Isis, opittava fyysillisiä ja androgonisia tieteitä. Hänen aikansa kului mietiskelyyn kammiossa, hieroglyfien tutkimiseen kokonaisen kaupungin suuruisen temppelin saleissa ja pihoissa ja mestarien oppitunteihin. Hän oppi mineraali- ja kasvioppia, ihmisen ja kansojen historiaa, lääketiedettä, arkkitehtuuria ja pyhää musiikkia. Tämän pitkän oppikauden aikana hänen ei pitänyt yksinomaan *tietää* jotakin, vaan hänen piti *tulla* joksikin, saada voimaa kieltäytymällä. Muinaisajan viisaat uskoivat, että ihminen voi omaksua totuutta vain siinä määrin kuin se tulee osaksi hänen sisäisestä olemuksestaan ja siis sielun luonnolliseksi tahdonilmaisuksi.

Mutta tässä syvässä totuuden omaksumistyössä oppilas jätettiin omiin hoiviinsa. Opettajat eivät häntä auttaneet missään, ja usein hän ihmetteli heidän kylmyyttään ja välinpitämättömyyttään. Häntä valvottiin huolellisesti; hänet pakoitettiin noudattamaan kovia sääntöjä; häneltä vaadittiin ehdotonta kuuliaisuutta; mutta hänelle ei ilmaistu mitään määrättyjen rajojen yli. Hänen huoliinsa ja kysymyksiinsä vastattiin: »Odota ja tee työtä!» Silloin hän mielessään äkkiä kapinoi, häntä kadutti katkerasti, ja hän sai hirveitä epäilyksiä. Oliko hänestä tullut hurjien petkuttajien tai mustien maagikkojen orja, jotka laskivat ikeensä alle hänen tahtonsa häpeällisessä tarkoituksessa? Totuus pakeni; jumalat hylkäsivät hänet; hän oli yksin ja temppelin orja. Totuus oli ilmestynyt hänelle sfinksin muodossa. Nyt sanoi sfinksi hänelle: Olen epäilys! Ja siivekäs eläin välinpitämättömine naisenpäineen ja leijonankäpälineen houkutteli hänet mukaansa repiäkseen hänet hajalle aavikon kuumassa hiekassa.

Mutta näitä painajaisunia seurasi rauhan ja jumalaisen aavistuksen hetkiä. Hän ymmärsi silloin niiden kokeiden vertauskuvallisen merkityksen, jotka hän oli läpikäynyt temppeliin tullessaan. Sillä . . . voi! Pimeä kuilu, johon hän oli ollut putoamaisillaan, ei ollut niin pimeä kuin

tutkimattoman totuuden syvyys; tuli, jonka läpi hän oli kulkenut, ei ollut niin pelättävä kuin intohimot, jotka polttivat vielä hänen lihaansa; jääkylmä ja synkkä vesi, jossa hänen oli pitänyt uida, ei ollut niin kylmää kuin epäilys, johon hänen mielensä upposi ja hukkui huonoina hetkinä.

Yhdessä temppelisalissa oli kahdessa rivissä samat pyhät maalaukset, mitä hänelle selitettiin hautakammiossa kokeiden yönä, ja jotka esittivät kahtakymmentäkahta salaisuutta. Nämä salakuviot, joita annettiin katsella salatieteen kynnyksellä, olivat jumaluusopinkin varsinaiset pylväät, mutta niitä ymmärtääkseen piti käydä läpi koko vihkimys. Senjälkeen ei kukaan opettaja ollut niistä hänelle mitään puhunut. Hänen annettiin vain kulkea tässä salissa ja miettiä näitä merkkejä. Hän vietti siellä pitkiä yksinäisiä hetkiä. Näiden kuvioiden kautta, jotka olivat puhtaat kuin valo ja vakavat kuin ijäisyys, näkymätön ja hienonhieno totuus tunkeutui hitaasti vastakääntyneen sydämeen. Näiden hiljaisten ja nimettömien jumalolentojen mykässä seurassa, joista jokainen näytti hallitsevan yhtä elämänpiiriä, hän alkoi tuntea jotain uutta: ensiksi vajoamista oman olemuksensa syvyyteen ja sitten eräänlaista maailmasta irtautumista, mikä sai hänet

asettumaan asioiden yläpuolelle. Välistä hän kysyi joltakin tietäjältä: »— Sallitaanko minun koskaan haistaa Isiksen ruusua ja nähdä Osiriksen valoa?» Hänelle vastattiin: »— Se ei riipu meistä. Totuus ei ole annettavissa. Sen joko löytää itsessään tai sitä ei lainkaan löydä. Me emme voi tehdä sinusta adeptia, sinun on itse siksi tultava. Lootus kasvaa virrassa kauan ennen puhkeamistaan. Älä kiirehdi jumalaisen kukan puhkeamista. Jos sen on tultava, niin se tulee aikanaan. Tee työtä ja rukoile!»

Ja opetuslapsi palasi takaisin opintoihinsa, mietiskelyyn, surunvoittoisesti iloiten. Hän mieltyi tuon yksinäisyyden ankaraan ja suloiseen ihanuuteen. Niin kului kuukausia, vuosia. Hän tunsi, että hänessä itsessään tapahtui hidas muutos, täydellinen muodonvaihdos. Intohimot, jotka olivat hallinneet hänen nuoruuttaan, poistuivat kuin varjot, ja ajatukset, jotka häntä nyt ympäröivät, hymyilivät hänelle kuin kuolemattomat ystävät. Hän tunsi hetkittäin maallisen minänsä häviävän ja toisen puhtaamman ja taivaallisen minän syntyvän. Ollessaan tässä mielentilassa hän sattui lankeamaan maahan, suljettuun temppeliin johtavien portaitten eteen. Silloin hänessä ei ollut enää uhkaa eikä mitään halua eikä katumusta. Hän halusi vain jättää sielunsa kokonaan

jumalille, uhrata sen kokonaan totuudelle. »Oi, Isis», sanoi hän rukouksessaan, »koska sieluni on vain silmästäsi pudonnut kyynel, pudotkoon se kasteena toisille sieluille, ja kuollessani tunnen niiden tuoksun nousevan sinua kohden. Olen valmis uhrautumaan.»

Rukoiltuaan yhden tällaisen mykän rukouksen näki opetuslapsi puolittaisessa horroksessa ollessaan vierellään kuin maasta nousseena näkynä hierofantin, jota ympäröi kuin lämmin iltarusko. Opettaja näkyi lukevan oppilaansa kaikki ajatukset ja tunkeutuvan koko hänen sisäisen elämänsä näytelmään.

— Poikani, sanoi hän, hetki lähestyy, jolloin totuus sinulle paljastetaan. Sillä sinä olet jo sitä aavistanut vajotessasi sisimpäsi syvyyksiin ja löytäessäsi sieltä jumalaisen elämän. Sinä astut vihittyjen suureen ja kielin kertomattomaan veljeskuntaan. Sillä sinä olet sen arvoinen, sydämesi puhtauden, totuuden rakkautesi ja kieltäymyksesi voiman kautta. Mutta kukaan ei astu Osiriksen kynnyksen yli kuolematta ja nousematta ylös kuolleista. Saatamme sinut hautaan. Älä pelkää, sillä olet jo veljemme.

Hämärissä Osiriksen papit soihtuja pitäen saattoivat uuden adeptin matalaan hautakammioon, jota kannatti neljä sfinksien päälle pantua

pylvästä. Yhdessä nurkassa oli avonainen, marmorinen ruumisarkku [1]).

— Kukaan ihminen ei vältä kuolemaa, sanoi hierofantti, ja jokainen elävä sielu on määrätty nousemaan kuolleista. Adepti käy elävänä haudan läpi astuakseen jo tässä elämässä Osiriksen valoon. Asetu makaamaan tähän ruumisarkkuun ja odota valoa! Tänä yönä sinä käyt kauhujen portin läpi ja saavutat mestariuden kynnyksen.

Adepti asettui makaamaan avonaiseen sarkofagiin, hierofantti ojensi kätensä hänen päälleen siunatakseen häntä, ja vihittyjen juhlakulkue poistui hiljaa hautakammiosta. Lattialle pantu pieni lamppu valaisee vielä heikosti neljää sfinksiä, jotka kannattavat hautakammion tanakoita pylväitä. Kuuluu syvien äänien kuoro, matalana ja

---

[1]) Arkeologit ovat pitäneet kauan Gisehin suuren pyramidin sarkofagia kuningas Sesostriksen hautana Herodotoksen vakuuttelujen mukaan, joka ei ollut vihitty ja jolle Egyptin papit kertoivat vain kaskuja ja kansantarinoita. Mutta Egyptin kuninkailla oli hautapaikkansa muualla. Pyramidin mielenkiintoinen sisäpuolinen rakenne todistaa, että sitä käytettiin vihkimysmenoissa ja Osiriksen pappien salaisissa toimituksissa. Siellä ovat kuvaamamme totuuden kuilu, nousevat portaat, salaisuuksien sali ... N.k. Kuninkaanhuone, joka sisältää sarkofagin, oli se, johon adepti johdettiin suuren vihkimispäivänsä aattona. Sama sijoittelu on havaittavissa myöskin keski- ja ylä-Egyptin suurissa temppeleissä.

hiljaisena. Mistä se tulee? Hautajaislaulua! . . . Se loppuu, lampun liekki lepahtaa viimeisen kerran, sammuen sitten kokonaan. Adepti on yksin pimeydessä, haudan kylmyys laskeutuu hänen päälleen, kohmetuttaen hänen kaikki jäsenensä. Asteettain kokee hän kuoleman tuskat, vajoten horrostilaan. Hänen elämänsä kulkee hänen editseen peräkkäisinä kuvina kuin jonakin epätodellisena, ja hänen maallinen tajuntansa tulee yhä heikommaksi ja sekavammaksi. Mutta sikäli kuin hän tuntee ruumiinsa hajoavan, niin hänen olemuksensa eteerinen osa vapautuu. Hän joutuu haltiotilaan . . .

Mikä on tuo tuikkiva ja kaukainen piste, joka tuskin näkyy pimeyden tummaa taustaa vastaan? Se lähenee, suurenee, ja siitä tulee viisikulmainen tähti, jonka säteillä on kaikki sateenkaaren värit, ja joka heittää pimeyteen magneettisia valonpurkauksia. Nyt se on aurinko, joka vetää häntä hehkuvan keskuksensa valkeuteen. — Aiheuttaako tietäjien magia tämän näyn? Tuleeko näkymätön näkyväiseksi? Onko se taivaallisen totuuden merkki, toivon ja kuolemattomuuden loistava tähti? — Se häviää; ja sen paikalle puhkeaa yössä kukannuppu, aineeton kukka, mutta tunteva ja sielulla varustettu. Sillä se aukeaa hänen edessään kuin valkoinen ruusu; se levittää he-

teensä, hän näkee sen elävien lehtien värisevän ja liekehtivän verhiön käyvän punaiseksi. — Onko se Isiksen kukka, viisauden mystillinen ruusu, joka kätkee sydämeensä rakkauden? Mutta kas! Nyt se haihtuu kuin tuoksupilvi. Silloin haltioitunut tuntee kuuman ja hyväilevän henkäyksen tulvivan päälleen. Vaihdeltuaan oikukkaasti muotoaan pilvi tiivistyy ja tulee ihmisen näköiseksi. Se on naisen muotoinen, okkultisen pyhäkön Isis, mutta nuorempi, hymyilevä ja valoisa. Läpikuultava huntu kietoutuu spiralissa hänen ympärilleen, ja hänen ruumiinsa loistaa sen välistä. Kädessään hän pitää papyruskääröä. Hän lähestyy hellästi, kumartuu haudassa makaavan vihityn yli ja sanoo hänelle: »Olen näkymätön sisaresi, olen jumalainen sielusi, ja tämä on elämäsi kirja. Se käsittää täyteen kirjoitettuja sivuja menneistä elämistäsi ja valkeita sivuja tulevista. Kerran avaan ne kaikki sinulle. Tunnet minut nyt. Kutsu minua, niin minä saavun!» Ja hänen puhuessaan hellyyden säde karehtii hänen silmissään . . . oi suojelusenkelin läsnäolo, jumalan sanomaton lupaus, ihmeellinen yhtyminen haudantakaiseen koskemattomaan! . . .

Mutta kaikki särkyy, näky häviää. Hirveä revähtäminen; ja adepti tuntee joutuneensa takaisin ruumiiseensa kuin raatoon. Hän palaa tajui-

seen horrostilaan; rautarenkaat pidättävät hänen jäseniään; hirvittävä paine painaa hänen aivojaan; hän herää . . . hänen edessään seisoo hierofantti tietäjien seurassa. Hänet ympäröidään, hänen annetaan juoda, ja hän nousee ylös.

— Olet nyt noussut ylös kuolleista, sanoo profeetta, tule viettämään kanssamme vihittyjen rakkaudenateriaa ja kerro meille matkastasi Osiriksen valoon. Sillä tästä alkaen olet yksi meistä.

Siirtykäämme nyt hierofantin ja vastavihityn kanssa temppelin tähtitorniin, Egyptin yön lauhkeaan loisteeseen. Täällä temppelin päämies ilmaisi vastavihitylle adeptille suuren salaisuuden kertomalla hänelle *Hermeksen näyn.* Tämä näky ei ollut kirjoitettu mihinkään papyruskääröön. Se oli merkitty vertauskuvin vain profeetan tuntemassa salaisessa hautakammiossa olevaan kiveen. Sen selitys kulki ylimmäiseltä papilta ylimmäiselle papille suullisesti.

— Kuuntele tarkoin, sanoi hierofantti, tämä näky sisältää maailman ikuisen historian ja olemisen pyörän.

V.

HERMEKSEN NÄKY[1)]

Kerran Hermes nukahti mietittyään olevaisen alkuperää. Raskas horros valtasi hänen ruumiinsa; mutta sitä mukaan kuin hänen ruumiinsa uupui, hänen sielunsa kohosi avaruuteen. Silloin hänestä tuntui kuin suunnaton olento, joka oli ilman määrättyä muotoa, olisi kutsunut häntä nimeltään. — Kuka olet? kysyi Hermes peloissaan. — Olen Osiris, korkein äly, ja voin paljastaa kaikki asiat. — Mitä haluat? — Mietiskellä olemisen alkua, oi jumalainen Osiris, ja tuntea jumalan. — Täyttyköötoiveesi!

Hermes tunsi heti joutuneensa ihanaan valoon. Näissä kuulakoissa aalloissa oli kaikkien olentojen

---

[2)] Hermeksen näky on Hermes Trismegiste-kirjojen alussa Poimander-nimisenä. Muinais-egyptiläinen taru on säilynyt meille vain hiukan muunnetussa aleksandrialaisessa muodossa. Olen koettanut laatia uudelleen tuon hermeettisen opin pääkatkelman korkean vihkimyksen ja sen edustaman esoteerisen kokonaisuuden hengessä.

viehättävät muodot. Mutta äkkiä hirvittävä pimeys ja mutkisteleva muoto laskeutuivat hänen päällensä. Hermes upposi kosteaan kaaokseen, joka oli täynnä savua ja synkkää mylvintää. Silloin kohosi syvyydestä ääni. Se oli valon huuto. Heti terävä tuli nousi kosteasta syvyydestä, kohoten taivaalliseen korkeuteen. Hermes nousi sen kanssa ja näki olevansa avaruudessa. Kaaos järjestyi syvyydessä; tähtikuoro levisi hänen päänsä päälle, ja valon ääni täytti äärettömyyden.

— Oletko ymmärtänyt, mitä olet nähnyt? sanoi Osiris Hermekselle, joka oli unelmiensa valloissa, riippuen maan ja taivaan välillä. — En, sanoi Hermes. — No, opit ymmärtämään. Näit juuri sen, mikä on ikuisuudesta. Valo, jonka ensin näit, on jumalainen äly, joka sisältää voimassaan kaikki ja käsittää kaikkien olentojen mallit. Pimeys, johon sitten upposit, on aineellinen maailma, missä maan ihmiset asuvat. Mutta tuli, jonka näit sinkoavan syvyydestä, on jumalainen Sana. Jumala on Isä, Sana on Poika ja heidän yhtymisensä on Elämä. — Mikä ihmeellinen aisti minussa onkaan herännyt? sanoi Hermes. En näe enää ruumiin, vaan hengen silmillä. Kuinka tämä on selitettävissä? — Tomun lapsi, vastasi Osiris, se johtuu siitä, että Sana on

sinussa. Se mikä sinussa kuulee, näkee ja toimii, on itse Sana, pyhä tuli, luova sana.

— Koska asia on siten, sanoi Hermes, niin näytä minulle maailmojen elämä, sielujen tie, mistä ihminen tulee ja mihin hän palaa. — Tapahtukoon tahtosi!

Hermes kävi raskaammaksi kuin kivi ja putosi avaruuksien halki kuin meteori. Lopuksi hän huomasi olevansa vuoren huipulla. Oli yö; maa oli pimeä ja paljas; hänen jäsenensä tuntuivat painavilta kuin rauta. — Nosta silmäsi ja katsele! sanoi Osiriksen ääni.

Silloin Hermes näki ihmeellisen näytelmän. Ääretön avaruus, tähtitaivas verhosi hänet seitsemän valopallon sisään. Yhdellä silmäyksellä Hermes havaitsi seitsemän taivasta, jotka olivat hänen yllään kuin seitsemän läpinäkyvää sisäkkäistä palloa, joiden keskipisteessä hän oli. Viimeisellä oli vyönään linnunrata. Joka piirissä pyöri planeetta, jota seurasi omamuotoinen, -merkkinen ja -valoinen henkiolento. Haltioituneen Hermeksen ollessa vajonneena tarkastelemaan niiden toisistaan kaukaista kukoistamista ja majesteetillisia liikkeitä, sanoi ääni hänelle:

— Katsele, kuuntele ja ymmärrä! Näet kaiken elämän seitsemän piiriä. Niiden kautta tapahtuu sielujen laskeutuminen aineeseen ja siitä nousemi-

nen. Seitsemän henkiolentoa ovat Sana-Valon seitsemän sädettä. Jokainen heistä hallitsee yhtä hengen piiriä, yhtä sielujen elämänkautta. Lähinnä sinua on kuun henki huolestuneine hymyineen ja hopeasirppi kruununaan. Hän valvoo syntymiä ja kuolemia. Hän vapauttaa sielut ruumiista ja vetää ne piiriinsä. — Hänen yläpuolellaan kalpea Merkurius näyttää tietä aineeseen laskeutuville tai siinä nouseville sieluille caduceus-sauvallaan, joka sisältää tieteen. — Korkeammalla kirkas Venus pitää rakkauden peiliä, jossa sielut vuoron perään unohtavat toisensa ja tuntevat toisensa jälleen. — Hänen yläpuolellaan Auringon henki kohottaa ikuisen kauneuden riemusoihtua. — Vielä korkeammalla Mars heiluttaa oikeuden miekkaa. — Valtaistuimellaan sinisessä piirissä Jupiter pitää ylimmän voiman valtikkaa, joka on jumalainen äly. — Maailman rajoilla, eläinradan merkkien alla Saturnus kantaa maailmankaikkeuden viisauden palloa. [1])

— Minä näen, sanoi Hermes, seitsemän aluetta,

---

[1]) On itsestään selvää, että jumalilla oli egyptinkielessä toiset nimet. Mutta maailmansyntyopin seitsemän jumalaa vastaa kaikissa jumaluustaruissa toistaan merkitykseltään ja tehtäviltään. Niillä on yhteinen alkuperä muinaisessa esoteerisessa perintätiedossa. Kun länsimainen perintätieto on omaksunut latinalaiset nimet, käytämme niitä selvyyden vuoksi.

jotka käsittävät näkyväisen ja näkymättömän maailman; näen seitsemän Sana-Valon sädettä, ainoan Jumalan, joka ne läpäisee ja niitä hallitsee niiden itsensä kautta. Mutta mestarini, miten tapahtuu ihmisen matka kaikkien näiden maailmojen halki?

— Näetkö, sanoi Osiris, valon siementen putoavan linnunradan seuduilta seitsemänteen piiriin? Ne ovat sielujen aiheita. Ne elävät ohkaisina höyryinä Saturnuksen tienoilla, onnellisina, huolettomina, tietämättä onnestaan mitään. Mutta laskeutuessaan piiristä piiriin pukeutuvat ne yhä raskaimpiin verhoihin. Joka jälleensyntymässään ne saavat uuden ruumiillisen aistin, sen paikan mukaan, missä ne asuvat. Niiden elinvoima kasvaa; mutta sitämukaan kuin ne joutuvat vahvempiin ruumiisiin, menettävät ne muiston jumalaisesta alkuperästään. Niin tapahtuu jumalaisesta eetteristä tulevien sielujen laskeutuminen aineeseen. Yhä enemmän ja enemmän aineen kiehtomina, yhä enemmän ja enemmän elämän huumaamina ne heittäytyvät kuin tulisade, nautinnosta väristen, tuskan, rakkauden ja kuoleman seutujen kautta maalliseen vankilaansa saakka, jossa sinä itsekin huokaat maan tulikeskuksen pidättämänä, ja missä jumal-elämä näyttää sinusta vain turhalta unelmalta.

— Voivatko sielut kuolla? kysyi Hermes.

— Kyllä, vastasi Osiriksen ääni, paljon heitä tuhoutuu kohtalokkaassa aineeseen laskeutumisessa. Sielu on taivaan tytär, ja sen matka on koe. Jos se hillittömässä aineen rakkaudessaan kadottaa muistin alkuperästään, niin siinä ollut jumalkipinä, joka olisi voinut tulla tähteä kirkkaammaksi, palaa taivasalueella kuolleena atomina — ja sielu hajoaa karkeiden alkuaineiden pyörteeseen.

Nämä Osiriksen sanat värisyttivät Hermestä. Sillä kohiseva rajuilma kiersi hänet mustaan vaippaansa. Seitsemän piiriä hävisivät paksuun usvaan. Hän näki siinä ihmisaaveita, jotka päästivät outoja huutoja, ja joita hirviöiden ja eläinten haamut raastoivat ja repivät määrättömien huokausten ja herjauksien keskellä.

— Tuollainen on, sanoi Osiris, parantumattoman alhaisten ja ilkeiden sielujen kohtalo. Piina lakkaa vasta sitten, kun ne ovat hävinneet, mikä merkitsee kaiken tajunnan loppua. Mutta katso, usva haihtuu, seitsemän piiriä ilmestyy taivaalle! Katsele tältä puolelta! Näetkö tuota sieluparvea, joka koettaa nousta kuualueelle? Toiset putoavat maata kohden kuin lintuparvi myrskyn käsissä. Toiset saavuttavat suurin siipieniskuin ylimmän piirin, joka ne tempaa mukaan kierrokseensa.

Kun ne kerran ovat tulleet sinne saakka, niin ne saavat takaisin kyvyn nähdä jumalaisia asioita. Mutta tällä kertaa ne eivät tyydy heijastamaan niitä voimattoman onnen unelmassa. Ne sulautuvat niihin tuskan valaiseman älyn selvyydellä, taistelussa hankitun tahdon voimalla. Ne tulevat loistaviksi, sillä niissä on jumala itsessään, ja ne säteilevät sitä toimissaan. Vahvista siis sieluasi, oi Hermes, ja kirkasta himmentynyttä henkeäsi, syventymällä miettimään näitä sielujen kaukaisia lentoja, sielujen, jotka nousevat kaikkien seitsemän piirin läpi ja niissä hajaantuvat kuin kipinäkimput! Sillä sinäkin voit niitä seurata; sinun tarvitsee vain tahtoa kohotaksesi. Katso, kuinka ne parveilevat ja muodostavat taivaallisia kuoroja. Jokainen asettuu mielihenkensä hallittavaksi. Kauneimmat asuvat auringon piirissä, voimakkaimmat nousevat aina Saturnukseen saakka. Muutamat nousevat aina Isään saakka, voimakkaina voimakkaiden joukkoon. Sillä siellä, missä kaikki loppuu, kaikki ikuisesti alkaa; ja seitsemän piiriä sanovat yhdessä: »Viisaus! Rakkaus! Oikeus! Kauneus! Loisto! Tiede! Kuolemattomuus!»

»Kas, sen näki», sanoi hierofantti, »muinainen Hermes, ja sen ovat hänen seuraajansa meille ilmoittaneet. Viisaat sanat ovat kuin lyyran

seitsemän säveltä, jotka käsittävät koko musiikin kaikkiallisine lukuineen ja lakeineen. Hermeksen näky muistuttaa tähtitaivasta, jonka tutkimattomat syvyydet ovat täynnä tähtisikermiä. Lapselle se on vain kultanaulainen taivaankansi; viisaalle se on rajaton avaruus, jossa maailmat pyörivät ihmeellisissä rytmeissä ja tahdeissa. Tämä näky sisältää ikuiset luvut, manausmerkit ja maagilliset avaimet. Mitä enemmän opit mietiskelemään ja ymmärtämään, sitä kauemmaksi näet sen rajojen siirtyvän. Sillä samat peruslait vallitsevat kaikkia maailmoita.» Ja temppelin profeetta selitti pyhää kirjoitusta. Hän selitti, että oppi Sana-Valosta esittää jumaluutta täydellisessä tasapainotilassa. Hän paljasti sen kolminkertaisen luonteen, joka on samalla kertaa äly, voima ja aine; henki, sielu ja ruumis; valo, sana ja elämä. Olemus, ilmennys ja aine ovat kolme tilaa, joista kukin edellyttää kahta muuta. Niiden liitto muodostaa jumalaisen ja älyllisen prinsiipin par excellence, kolmiyhteyslain, joka ylhäältä alas vallitsee kaikkea luomista.

Johdettuaan siten opetuslapsensa maailmankaikkeuden yliaistilliseen keskukseen, olemisen luovaan prinsiippiin, mestari vei hänet aikaan ja tilaan ja saattoi hänet näkemään elämän moninaisen kukoistuksen. Sillä näyn toinen osa esitti

jumaluutta dynamisessa tilassa, s.o. aktiivisessa kehityksessä, toisin sanoen näkyväistä ja näkymätöntä maailmankaikkeutta, elävää taivasta. Seitsemän piiriä yhtyneinä seitsemään planeettaan oli vertauskuva seitsemästä prinsiipistä, aineen ja hengen seitsemästä eri olotilasta, seitsemästä erilaisesta maailmasta, joiden kautta jokaisen ihmisen ja ihmiskunnan on käytävä kehityksensä aikana aurinkojärjestelmän lävitse. Seitsemän henkiolentoa tai seitsemän kosmogonista jumalaa merkitsee kaikkien piirien korkeimpia ja johtavia henkiä, jotka itse ovat välttämättömän kehityksen tuloksia. Jokainen suuri jumala oli siis muinaisajan vihityn mielestä niiden henkijoukkojen vertauskuva ja suojelija, jotka monistivat tuon jumalan perimuodon tuhansina muunnoksina ja jotka piiristään saattoivat vaikuttaa ihmiseen ja maallisiin asioihin. Hermeksen näyn seitsemän henkeä ovat Indian seitsemän deevaa, persialaisten seitsemän amshapandia, kaldealaisten seitsemän suurta enkeliä, Kabbalan seitsemän sefirotia [1]) ja kristillisen ilmestyskirjan seitsemän arkkienkeliä. Ja suuri seitsinäisyys, joka syleilee maailmankaikkeutta, ei väreile vain sateen-

[1]) Kabbalassa on kymmenen sefirotia. Kolme ensimäistä edustavat jumalaista kolminaisuutta, seitsemän muuta maailmankaikkeuden kehitystä.

kaaren seitsemässä värissä tai ääniasteikon seitsemässä sävelessä, se esiintyy vielä ihmisen kokoonpanossa, ihmisen, joka perusolemukseltaan on kolminkertainen, mutta kehityksensä kannalta seitsenkertainen [1]).

— Näin, sanoi hierofantti, lopettaen puheensa, olet tunkeutunut aina suuren salaisuuden kynnykselle. Jumalainen elämä on sinulle näyttäytynyt todellisuuden harhakuvina. Hermes on tutustuttanut sinua näkymättömään taivaaseen, Osiriksen valoon, maailmankaikkeuden kätkettyyn Jumalaan, joka elää miljoonien sielujen kautta, elähdyttää siinä vaeltavia maailmoja ja siinä työskenteleviä ruumiita. Sinun on nyt ohjattava siinä itseäsi ja valittava tiesi, noustaksesi puhtaan hengen alueille. Sillä tästä lähin kuulut Sinä *eläviin ylösnousseihin.* Muista, että tieteellä on kaksi pääavainta. Ensimäinen avain on seuraava: »Asioiden ulkopuoli on samanlainen kuin

---

[1]) Mainitsemme tässä ihmisen seitsenkertaisen rakenteen egyptiläiset nimitykset, jotka ovat Kabbalassa: *chat* aineellinen ruumis, *anch* elinvoima, *ka* eetterikaksoisruumis eli astraaliruumis, *hati* eläinsielu, *bai* järkisielu, *cheybi* henkisielu, *kou* jumalainen henki. Näitä esoteerisen opin perusajatuksia on tarkemmin käsitelty »*Orfeus*»- ja erityisesti »*Pythagoras*»-nimisissä kirjoissani.

Sekä »Orfeus» että »Pythagoras» tullaan julkaisemaan suomeksi. *Kustantajan huomautus.*

sisäpuoli; pieni on kuin suuri; on vain yksi laki ja yksi työntekijä; mikään ei ole pieni eikä mikään ole suuri Jumalan taloudessa.» Toinen kuuluu: »Ihmiset ovat kuolevia jumalia, ja jumalat ovat kuolemattomia ihmisiä.» Onnellinen on se, joka ymmärtää nämä sanat, sillä hänellä on kaikkien asioiden avain. Muista, että mysteeriolaki peittää suuren totuuden. Koko tietoa ei voida paljastaa muille kuin veljillemme, jotka ovat läpikäyneet samat kokeet kuin mekin. Totuutta on jaettava älyn mukaan. Se on peitettävä heikoilta, jotka se tekisi hulluiksi, ja kätkettävä ilkiöiltä, jotka käsittäisivät siitä vain katkelmia, joista he tekisivät hävityksen aseita. Kätke se sydämeesi, ja puhukoon se töittesi kautta. Tieto on voimasi, usko miekkasi ja vaiteliaisuus aseistuksesi.»

Ammon-Ra'n profeetan paljastukset, jotka avasivat vastavihitylle niin laajoja näköaloja sekä itseensä että maailmankaikkeuteen nähden, tekivät epäilemättä syvän vaikutuksen, kun ne sanottiin Teeban temppelin tähtitornissa, Egyptin yön kirkkaassa rauhassa. Temppelien pyloonit (pääovet), katot ja valkeat terassit nukkuivat hänen jalkojensa juuressa nopaalipensaiden ja tamarindipuiden mustien ryhmien välissä. Vähän matkan päässä suuret monoliitit, suunnattomat jumalankuvat, istuivat lahjomattomina tuoma-

reina hiljaisessa järvessään. Kolme pyramiidia, nuo tetragrammin ja pyhän seitsenluvun geometriset kuviot, häämöitti taivaanrannalla toisistaan hajallaan, kohottaen kolmionsa ilman harmaaseen utuun. Ääretön taivaankansi oli tähtiä täynnä. Miten hän katselikaan uusin silmin noita tähtiä, joita hänelle kuvattiin tuleviksi asuinsijoiksi! Kun lopuksi kuun kultainen pursi sukelsi esiin Niilin tummasta kuvastimesta, virran hävitessä taivaanrannalle sinertävänä käärmeenä, niin vastavihitty luuli näkevänsä Isiksen veneen, joka purjehti sielujen joessa, vieden ne Osiriksen aurinkoa kohden. Hän muisti *Kuolleitten kirjan*, ja kaikkien noiden vertauskuvien merkitys selveni nyt hänen hengelleen. Sen mukaan, mitä hän oli nähnyt ja oppinut, saattoi hän luulla olevansa Amentin hämärässä valtakunnassa, mystillisessä välitilassa maallisen ja taivaallisen elämän välillä, jossa ensin silmättömät ja puhetaidottomat kuolleet saavat vähitellen takaisin näkönsä ja äänensä. Hänkin oli lähdössä pitkälle matkalle, ijäisyyden matkalle maailmojen ja elämien halki. Hermes oli jo päästänyt hänet synneistään ja katsonut hänet arvokkaaksi lähtemään. Hän oli lausunut hänelle suuren arvoituksen sanan: »Yksi ainoa sielu, Kaikkeuden suuri sielu, on itsensä jakamalla synnyttänyt kaikki sielut, jotka maailmankaikkeu-

dessa paljon vaivaa näkevät». Suurin salaisuuksin asestettuna hän nousi Isiksen purteen. Se lähti. Nousten taivaallisiin avaruuksiin se purjehti tähtienvälisissä seuduissa. Jopa valtavan aamuruskon runsaat säteet läpäisivät taivaallisten rantojen siniverhoja; jopa voitokkaiden henkien, ikuiseen lepoon päässeiden Akhimon-Sekou'iden kuoro lauloi: »Nouse, Ra Hermakouti! Henkien aurinko! Purtesi miehet ylistävät siunua! »He, päästävät riemuhuutoja *miljoonien vuosien purressa.* Suuri jumalten joukko on ilon valloissa tehdessään kunniaa pyhälle venheelle. Mysteriotemppelissä iloitaan. »Oi nouse, Ammon-Ra Hermakouti! Aurinko, joka luo itsensä!» Ja vihitty vastasi, lausuen nämä ylpeät sanat: »Olen saavuttanut totuuden ja vanhurskauden maan. Nousen kuolleista elävänä jumalana ja säteilen jumalten kuorossa, jotka taivaissa asuvat, sillä olen heidän heimoaan.»

Näin ylpeitä ajatuksia, näin rohkeita toiveita saattoi tulla adeptin mieleen sinä yönä, joka seurasi ylösnousemuksen mystillistä seremoniaa. Seuraavana päivänä temppelin puistokatujen sokaisevassa valossa tämä yö näytti hänestä vain unelmalta, mutta millainen unohtumaton unelma olikaan tuo ensimäinen matka tuntemattomaan ja näkymättömään! Yhä uudelleen luki hän Isiksen

patsaan kirjoituksen: »Kukaan kuolevainen ei ole nostanut huntuani!» Hunnun yksi kulma oli kuitenkin kohonnut, mutta vain pudotakseen uudelleen, ja hän oli heränny unestaan hautojen uumenissa. Ah, miten kaukana hän olikaan unelmiensa maasta! Sillä *miljoonien vuosien purressa* tulee matka pitkäksi! Ainakin hän oli nähnyt lopullisen maalin. Eikö hänen näkynsä toisesta maailmasta ollut vain uni, hänen vielä maan turhuuksien tylsistyttämän mielikuvituksensa lapsellisia ensi askeleita, saattoi hän epäillä tuota toista tajuntaa, jonka hän tunsi itsessään puhjenneen, tuota taivaallista kaksoisminää, joka oli hänelle näyttäytynyt astraalikauneudessaan elävänä muotona ja joka oli hänelle puhunut unessa? Oliko se sisarsielu, oliko se hänen suojelusenkelinsä, vai oliko se vain kajastusta hänen sisäisestä hengestään, aavistusta hänen tulevasta olemuksestaan? Ihme ja mysteerio. Varmasti se oli todellista, ja jos tuo sielu vain oli hänen omansa, niin se oli se oikea. Mitä hän tekisikään löytääkseen sen jälleen? Vaikka hän eläisi miljoonia vuosia, ei hän unohtaisi tuota jumalaista hetkeä, jolloin hän oli nähnyt puhtaan ja säteilevän toisen minänsä. [1])

[1]) Egyptiläisen opin mukaan ihmistä pidettiin tajuisena tässä elämässä vain eläin- ja järkisieluissaan, joita sanottiin hati'ksi ja baï'ksi. Hänen olemuksensa ylem-

Vihkimys oli loppunut. Adepti oli Osiriksen pyhitetty pappi. Jos hän oli egyptiläinen, jäi hän temppeliin; jos hän oli muukalainen, sai hän joskus palata omaan maahansa perustaakseen sinne uskonnon tai täyttääkseen jonkin tehtävän. Mutta ennen lähtöään vannoi hän hirvittävin valoin juhlallisesti säilyttävänsä temppelin salaisuudet ehdottomasti salaisina. Hän ei saanut koskaan ilmaista kenellekään, mitä hän oli nähnyt tai kuullut, eikä paljastaa Osiriksen oppia muuten kuin mytologisten vertauskuvien tai mysteerioiden kolminkertaisesti peittäminä. Jos hän rikkoi tämän valan, saavutti hänet ennemmin tai myöhemmin onneton kuolema, olipa hän miten kaukana tahansa. Mutta vaiteliaisuus oli tullut hänen voimansa kilveksi.

Palattuaan Joonian rannoille, meluavaan kaupunkiinsa, hillittömien intohimojen tulvan keskelle, ihmisten joukkoon, jotka elivät kuin mielettömät, tuntematta itseään, hän usein ajatteli Egyptiä, pyramiideja, Ammon-Ra'n temppeliä. Silloin hän muisti unensa hautaholvissa. Ja kuten siellä kaukana lootus nuokkui Niilin aaltojen yllä, niin tuokin valkea näky leijaili tämän elämän

---

mät osat, henkisielu ja jumalainen henki, cheybi ja kou, ovat hänessä tiedottomina ja uinuvina, kehittyen tämän elämän jälkeen, kun hän itse tulee Osirikseksi.

likaisen ja myllertävän virran päällä. Valittuina hetkinä hän kuuli *sen* äänen, joka oli valon ääni. Herättäen hänen olemuksensa sisimmän musiikin se sanoi hänelle: »Sielu on hunnutettu valo. Kun sitä laiminlyödään, tummuu se ja sammuu, mutta kun siihen kaadetaan rakkauden pyhää öljyä, leimahtaa se liekkiin, palaen ikuisena lamppuna.»

LUKIJOILLE SUOSITAMME:

Blavatsky:	*Kirkko ja vapaamuurarius*	*7:* —
Garver:	*Kolmannen asteen veli*	*35:* —
Gedalge:	*Vihkimyksen symboliikkaa*	*7:* —
Ervast:	*Alempi ja ylempi Jooga*	*20:* —
»	*Kadonnut sana vapaamuurariudesta* ..	*20:* —
»	*Temppeliherrain unelma*.....	*7:* —
Hall:	*Muurariuden kadonneet avaimet*	*10:* —

MYSTICA

Helsinki, Kaisaniemenkatu 5
Puh. 23125